Lietas arhīva Nr. KA06-0049-23/14
ECLI:LV:ZAT:2023:0109.11210042822.3.S

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2023. gada 9. janvārī

Zemgales apgabaltiesa
tiesnesis referents Elmārs Lenšs,
tiesneses Inese Belicka, Inese Skudra
rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar Austrumzemgales prokuratūras prokurores I. Gailes apelācijas protestu par Zemgales rajona tiesas (/vieta/) 2022. gada 8. septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2022. gada 8. septembra spriedumu /pers. A/, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 262. panta 1. daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 4 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55. panta nosacījumiem brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta 4. daļu brīvības atņemšanas soda izciešanas gadījumā ieskaitīt aizturēšanā pavadīto laiku no 2022. gada 31. augusta plkst. 16.35 līdz 2022. gada 2. septembra plkst. 13.15, nosakot, ka izciestas 2 brīvības atņemšanas dienas.

Drošības līdzeklis nav piemērots.

Nosacīti notiesātā pārraudzību uzdots veikt Valsts probācijas dienesta Zemgales reģiona teritoriālās struktūrvienības /vieta/ nodaļai, nosakot pienākumu 10 darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās dienas ierasties minētajā Valsts probācijas dienesta nodaļā.

Atcelts ar Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes /vieta/ iecirkņa Kriminālpolicijas nodaļas /amats/ /pers. B/ 2022. gada 1. septembra lēmumu, ko apstiprinājusi Zemgales rajona tiesas izmeklēšanas tiesnese Inna Lipša, uzliktais arests transportlīdzeklim /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un transportlīdzeklis atdots īpašniekam /pers. A/.

Ja divu mēnešu laikā no paziņojuma nosūtīšanas dienas transportlīdzekļa īpašnieks neizņems transportlīdzekli, tad /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/ – tiks realizēts.

[2] /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības ir atņemtas), atrodoties alkohola ietekmē.

2022. gada 31. augustā ap plkst. 16.02 /pers. A/ /vieta/ pa pievedceļu virzienā no mājām "/Nosaukums/" uz autoceļu /numurs/ /vieta/-/vieta/vadīja transportlīdzekli /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (tās ir atņemtas), atrodoties alkohola ietekmē; alkohola koncentrācija izelpas gaisā sākotnējā pārbaudē konstatētas 1,2512 promiles, atkārtotā pārbaudē – 1,2788 promiles.

Šādas apsūdzētā darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 262. panta 1. daļas.

[3] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499. panta noteikumiem pirmās instances tiesā pierādījumu pārbaude netika izdarīta.

[4] Apelācijas protestu iesniedza Austrumzemgales prokuratūras prokurore I. Gaile. Spriedums tiek pārsūdzēts daļā par apsūdzētajam piederošā transportlīdzekļa atdošanu apsūdzētajam /pers. A/, nolūkā panākt tā atcelšanu kā faktisku, tā juridisku iemeslu dēļ.

[4.1] Spriedumā tiesa motivējusi apstākļus, kuriem pastāvot, izlēmusi apsūdzētajam piederošo transportlīdzekli /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, atdot apsūdzētajam /pers. A/. Tiesa, atsaucoties uz apsūdzētā liecināto tiesas sēdē (ka apsūdzētais ikdienā darbojas piemājas saimniecībā, dzīvo kopā ar meitu, un ar transportlīdzekli uz tirgu braucot gan meita, gan dažreiz pats apsūdzētais), atzinusi, ka transportlīdzekļa vadīšana bez tā vadīšanas tiesībām, esot alkohola ietekmē, apdraud sabiedrību, tomēr konkrētajā gadījumā transportlīdzekļa konfiskācija faktiski būtu vērsta nevis pret apsūdzēto, bet gan pret apsūdzētā ģimeni, kas, tiesas ieskatā, nav pareizi, jo mantas konfiskācija nesamērīgi ietekmētu apsūdzētā meitas ikdienu un ienākumu gūšanu. Tiesa atzinusi, ka pastāv minimāls risks, ka, atstājot automašīnu apsūdzētā īpašumā, viņš turpinās izdarīt noziedzīgus nodarījumus. Tiesa nonākusi pie secinājuma, ka apsūdzētajam nav nepieciešams piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekli, jo tiesas piespriestais soda veids un mērs pilnībā sasniegs soda mērķi.

[4.2] Kā liecina apsūdzētā personības raksturojošā informācija, apsūdzētais, lai arī sen (2012. gadā), bet ir tiesāts par analoģiska noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Turklāt, fakts, ka apstākļos, kad apsūdzētajam nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesības un viņa īpašumā atrodas transportlīdzeklis un apsūdzētā paskaidrojumi, ka viņš ikdienā lieto automašīnu, lai brauktu uz tirgu, pierāda to, ka transportlīdzekļa vadīšana bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām ir apsūdzētajam ikdienā ierasta un pieņemama darbība. Par norādīto liecina arī apsūdzētā /pers. A/ liecinātais, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dienā braucis bez tiesībām alkohola ietekmē, lai izpalīdzētu kaimiņienei.

Ņemot vērā minēto, ir pamats uzskatīt, ka pastāv liels risks, ka, atstājot automašīnu apsūdzētā īpašumā, viņš turpinās izdarīt noziedzīgus nodarījumus.

Ņemot vērā, ka pēc būtības piespiedu ietekmēšanas līdzekļa mērķis ir atturēt personu, kurai šis piespiedu līdzeklis piemērots, no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, kā arī brīdināt citas personas par noziedzīga nodarījuma juridiskajām sekām, nav pamata uzskatīt, ka apsūdzētajam piederošais transportlīdzeklis ir atdodams apsūdzētajam.

[4.3] Izskatot apelācijas protestu apelācijas instances tiesā, pārbaudāmi krimināllietā esošie rakstveida pierādījumi, jauni pierādījumi netiek

pieteikti. Nav iebildumu par lietas izskatīšanu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 561.[1] panta nosacījumiem un Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12. panta 1. daļas noteikumiem tiesas kolēģija nesaskata šķēršļus lietas izskatīšanai rakstveida procesā, jo iebildumus pret lietas izskatīšanu rakstveida procesā pēc paziņojumu nosūtīšanas procesa dalībnieki nav iesnieguši.

[6] Apelācijas protesta ietvaros pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus lietā, izvērtējusi apelācijas protestā minētos argumentus, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par rīcību ar transportlīdzekli /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/. Pārējā daļā spriedums atstājams negrozīts.

[7] Apelācijas tiesa piekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem daļā par soda veida un mēra izvēli /pers. A/, turklāt nekonstatē nekādus jaunus apstākļus, kas nebūtu bijuši zināmi pirmās instances tiesai, nosakot apsūdzētajam sodu.

Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesa uzskata, ka pirmās instances tiesas apsūdzētajam noteiktais sods atbilst Krimināllikuma 35. panta 2. daļā noteiktajam soda mērķim, izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam, nodarījuma kaitīgumam, vainīgā personībai.

[8] Apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa spriedumā pareizi norādījusi, ka saskaņā ar Krimināllikuma 70.[13] panta 4. daļu konfiskācijai var pakļaut noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederošu transportlīdzekli, ja izdarīts noziedzīgs nodarījums pret satiksmes drošību alkohola ietekmē *(redakcijā, kas bija spēkā līdz 24.11.2022).*

Turklāt apgabaltiesa konstatē arī to, ka ar 2022. gada 27. oktobra grozījumiem Krimināllikumā, kas stājās spēkā 25.11.2022., Krimināllikuma 70.[13] pants papildināts ar 5. daļu, kas noteic, ka konfiskācijai pakļauj noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederošu transportlīdzekli, ar kuru tā izdarījusi šā likuma 262. vai 262.[1] pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Lai arī šai normai nav atpakaļejoša spēka, un konkrētajā gadījumā tā nav piemērojama attiecībā uz /pers. A/, jo noziedzīgo nodarījumu viņš izdarījis pirms tās spēkā stāšanās, apgabaltiesa ievēro izdarītā noziedzīgā nodarījuma sabiedriskās bīstamības pakāpi un tā potenciāli iespējamās smagās sekas.

[9] Apelācijas instances tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā pirmās instances tiesa šo jautājumu izlēmusi nepamatoti labvēlīgi apsūdzētajam /pers. A/, uzskatot, ka pastāv visai minimāls risks, ka, atstājot automašīnu apsūdzētā īpašumā, viņš turpinās izdarīt noziedzīgos nodarījumus.

Apgabaltiesas ieskatā šāds rajona tiesas atzinums neatbilst lietā noskaidrotajam un apsūdzētā personībai, un šajā daļā atzīst par pamatotiem prokurores protestā ietvertos argumentus, kas izklāstīti šī nolēmuma [4.2] punktā, tos neatkārtojot.

[10] Apelācijas instances tiesa ievēro arī to, ka apsūdzētais automašīnu vadījis ievērojamā alkohola ietekmē bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām un šajā sakarā norāda uz Latvijas Republikas Senāta atziņām, kas ietvertas Latvijas Republikas Senāta Krimināllietu departamenta 2021. gada 3. novembra lēmumā, ka Krimināllikuma 70.[13] pantā ir izdalīti divi konkrēti gadījumi, kad paredzēta iespēja konfiscēt (var konfiscēt) ar noziedzīgu nodarījumu saistītu mantu (..) arī transportlīdzekli, kas pieder noziedzīga nodarījuma izdarītājam, ja ar to izdarīts noziedzīgs nodarījums pret satiksmes drošību alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē.

(Pieejams:titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/1CF2B4A0A7C28D09C2258011002BB45 B?OpenDocument) (..).

Senāts vērsis uzmanību, ka mantas īpašā konfiskācija saskaņā ar Krimināllikuma 70.[10] pantā noteikto nav kriminālsods, bet ir patstāvīgs krimināltiesību institūts, kas krimināltiesību teorijā tiek pieskaitīts pie citiem krimināltiesiskajiem piespiedu ietekmēšanas līdzekļiem, un kuru mērķis ir atturēt personas, kurām šis piespiedu ietekmēšanas līdzeklis ticis piemērots, no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, kā arī brīdināt citas personas par noziedzīgu nodarījumu juridiskām sekām.

Ievērojot minēto, Senāts atzinis, ka Krimināllikuma 70.[13] pantā paredzētajam mantas konfiskācijas gadījumam – noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederoša manta, kas sakarā ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu nav atstājama personas īpašumā - ir preventīvs raksturs, novērst apsūdzētā turpmāku līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, nevis sodīšanas raksturs *(Latvijas Republikas Senāta Krimināllietu departamenta 2021. gada 3. novembra lēmums Lietā Nr. 11519011819, SKK-116/2021).*

[11] Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesa atzīst, ka Zemgales rajona tiesas 2022. gada 8. septembra spriedums atceļams daļā par rīcību ar transportlīdzekli /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un transportlīdzeklis ir konfiscējams.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12. panta 1. daļu, Kriminālprocesa likuma 563. panta 1.[1] daļas 4. punktu, Zemgales apgabaltiesa

n o s p r i e d a

Zemgales rajona tiesas 2022. gada 8. septembra spriedumu atcelt daļā par rīcību ar transportlīdzekli /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/.

Saskaņā Krimināllikuma 70.[13] panta 4. daļu *(likuma redakcijā līdz 24.11.2022.)* /pers. A/ piederošo transportlīdzekli /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, konfiscēt.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Kriminālprocesa likuma 574., 575. pantā paredzētajos gadījumos Augstākajā tiesā 10 dienu laikā pēc pilna nolēmuma pieejamības dienas, iesniedzot sūdzību vai prokurora protestu Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā.

Spriedums pieejams apgabaltiesas kancelejā Aizkrauklē 2023. gada 9. janvārī.

Tiesnesis referents	E. Lenšs
Tiesnese	I. Belicka
Tiesnese	I. Skudra